

R O Z S U D O K

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Daniely Sučanskej a členov senátu JUDr. Emila Franciscyho a JUDr. Eleny Siebenstichovej, v právnej veci žalobcov **1/ P. T. st.**, bývajúceho v B., **2/ V. T.**, bývajúcej v B., **3/ P. T. ml.**, bývajúceho v B., všetkých zastúpených JUDr. J. P., advokátom so sídlom v D., proti žalovanému **P. B.**, bývajúcemu v B., zastúpenému JUDr. Ľ. H., advokátom so sídlom v B., **o určenie vlastníctva k nehnuteľnosti**, vedenej na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 11 C 183/2004, o mimoriadnom dovolaní Generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Okresného súdu Bratislava V z 2. mája 2007 č.k. 11 C 183/2004-131 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave z 30. apríla 2009 sp. zn. 3 Co 339/2007, takto

r o z h o d o l :

Mimoriadne dovolanie **z a m i e t a .**

Žalovanému náhradu trov konania o mimoriadnom dovolaní nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava V rozsudkom z 2. mája 2007 č.k. 11 C 183/2004-131 žalobu, ktorou sa žalobcovia 1/ až 3/ domáhali určenia, že žalobcovia 1/ a 2/ sú v podiele 1/6 spoluvlastníkmi nehnuteľnosti – stavby súpisného čísla X., postavenej na parcele č. X., zapísanej na liste vlastníctva č. X. pre katastrálne územie Petržalka, obec Bratislava ako dom pod radovým číslom 2 (ďalej len „dom“), zamietol. Žalobcov 1/ až 3/ zaviazal spoločne

k povinnosti zaplatiť žalovanému 82 740 Sk trov konania. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že v konaní bolo preukázané, že žalovaný je zapísaný ako spoluvlastník domu v podiele 1/6 k celku, a to na základe dedičského rozhodnutia zo 16. júna 1995 sp. zn. D 370/1994, Dnot 57/1994 po zomrelej matke B. B., rodenej T., ktorá tento podiel nadobudla na základe dohody zo 14. októbra 1991 o určení spoluvlastníckych podielov k nehnuteľnosti. Podľa uvedenej dohody si žalobcovia a právna predchodkyňa žalovaného založili spoluvlastnícke vzťahy k domu postavenému na základe stavebného povolenia zo 7. júna 1976, ku kolaudácii ktorého došlo 5. júna 1979, a veľkosť podielov dohodli tak, že žalobcom 1/, 2/ pripadá podiel 2/6 ako ich bezpodielového spoluvlastníctvo, žalobcovi 3/ podiel 3/6 a právnej predchodkyňi žalovaného podiel 1/6 a dohodu predložili na zápis vlastníckych vzťahov do evidencie nehnuteľností. Existencia dedičstva po právnej predchodkyňi žalovaného v čase jeho prejednávania právne relevantným spôsobom nebola spochybnená, a preto sporný spoluvlastnícky podiel na dome žalovaný nadobudol ako spôsobilý dedič pri splnení zákonných predpokladov. Pokiaľ ide o skúmanie existencie naliehavého právneho záujmu žalobcov na danej určovacej žalobe v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p. dospel k záveru, že žalobcovia v tomto smere neunesli dôkazné bremeno a nepreukázali existenciu naliehavého právneho záujmu na požadovanom pozitívnom určovacom návrhu. V prípade žalobcov 1/ a 2/ ide o žalobu tých, ktorí nie sú v katastri nehnuteľností zapísaní ako vlastníci (žalobcovia 1/, 2/ darovali 30. apríla 2002 svoj spoluvlastnícky podiel žalobcovi 3/) a vlastnícke právo žalobcu 3/ nebolo nikým spochybnované. Ďalej uviedol, že z obsahu dohody uzavretej 14. októbra 1991, ako i výpovede svedka JUDr. T. P., v advokátskej kancelárii ktorého bola dohoda spísaná a jej účastníkmi podpísaná, mal preukázaný prejav vôle účastníkov dohody, ktorý jasne a zrozumiteľne deklaruje určenie spoluvlastníckych podielov jej účastníkov k domu s účinkami podľa § 137 Občianskeho zákonníka bez právnej relevancie časového momentu jej uzavretia na platnosť tejto dohody; úmysel rodičov (žalobcov 1/, 2/), aby ich dcéra (právna predchodkyňa žalovaného) bola spoluvlastníčkou domu potvrdil vo výpovedi aj samotný žalobca 2/. V konaní neboli preukázané tvrdenia žalobcov, že účastníci dohodu o podielovom spoluvlastníctve domu zo 14. októbra 1991 uzavreli s úmyslom obísť zákon (vyhnúť sa poplatkom z prevodu nehnuteľnosti), z ktorého dôvodu by bola táto dohoda neplatná, ako i ich tvrdenia, že v roku 1991 hodli s právnu predchodkyňou žalovaného uzavrieť dohodu o zaopatrení s tým, že ako protihodnotu jej rodičia (žalobcovia 1/, 2/) dajú podiel na dome o veľkosti 1/6. Z uvedených dôvodov nepovažoval dohodu zo 14. októbra 1991 za zmluvu o prevode nehnuteľnosti, ktorej súčasťou je zaopatrovacia zmluva, preto sa nestotožnil s tvrdením žalobcov, že ju postihuje neplatnosť pre rozpor so zákonom (absencia registračnej

doložky štátnym notárstvom). Podľa názoru súdu, vychádzajúc z výsledkov vykonaného dokazovania, pohnútkou pre podanie žaloby bol nesúhlas žalovaného ako menšinového spoluvlastníka so zriadením záložného práva na dom pri úvere, o ktorý žiadal syn žalobcu 3/ a neprijatie návrhu na uzavretie dohody o zrušení spoluvlastníctva k pozemku v určenej lehote žalovaným (čo vyplýva z listu právneho zástupcu žalobcov z 8. apríla 2004), čo žalobcovia 1/, 2/ kvalifikovali ako zámerné porušenie rodinných vzťahov zo strany žalovaného; podľa súdu nezhody pri výkone vlastníckych práv vlastníkov nehnuteľnosti je možné riešiť inými právnymi prostriedkami. Výrok o náhrade trov konania odôvodnil § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Bratislave na odvolanie žalobcov 1/ až 3/ rozsudkom z 30. apríla 2009 sp. zn. 3 Co 339/2007 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil a žalovanému nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Stotožnil sa so skutkovými zisteniami súdu prvého stupňa ako i s jeho právnym posúdením veci. Zhodne so súdom prvého stupňa konštatoval, že ak žalobcovia považujú dohodu zo 14. októbra 1991 za neplatnú podľa § 39 a § 37 Občianskeho zákonníka z dôvodu, že bola uzavretá pod nátlakom a nevyjadruje slobodnú a vážnu vôľu jej účastníkov, bolo povinnosťou žalobcov svoje tvrdenia hodnoverným spôsobom preukázať, čo však žalobcovia neurobili. Aj podľa odvolacieho súdu z obsahu dohody zo 14. októbra 1991 a výpovede svedka JUDr. P. je nesporne preukázaný prejav vôle jej účastníkov, ktorý jasne a zrozumiteľne deklaruje určenie spoluvlastníckych podielov jej účastníkov k domu s účinkami podľa § 137 Občianskeho zákonníka. Pokiaľ žalobcovia namietali platnosť dohody zo 14. októbra 1991 z dôvodu, že jej uzavretím sledovali úmysel obísť zákon (vyhnúť sa poplatkom z prevodu nehnuteľnosti), nebolo ani podľa jeho názoru možné na túto námietku prihliadnuť, pretože neplatnosti úkonu sa nemôže dovolávať ten, kto ju sám spôsobil (§ 40a Občianskeho zákonníka). Určovací nárok žalobcu 3/ považoval za procesne neprípustný, pretože žalobca 3/ nie je oprávnený na podanie žaloby o určenie, že žalobcovia 1/ a 2/ sú vlastníkami domu v žiadanom podiele; žalobca 3/ sa podanou žalobou nedomáhal ochrany, resp. určenie svojho práva. Preto súdom prvého stupňa zamietnutie žaloby žalobcu 3/ pre nedostatok naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p. považoval za správne, z ktorého dôvodu je vylúčené, aby bola žaloba súdom preskúmaná po vecnej stránke. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. a žalovanému ich náhradu nepriznal, pretože si náhradu trov neuplatnil.

Proti rozsudku Okresného súdu Bratislava V z 2. mája 2007 č.k. 11 C 183/2004-131 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave z 30. apríla 2009 sp. zn. 3 Co 339/2007 na základe podnetu žalobcov 1/ až 3/ podal mimoriadne dovolanie Generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) a navrhol oba rozsudky zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. Vyčítal súdom oboch stupňov, že pri rozhodovaní nebrali do úvahy skutočnosť, že žalobcovia považujú dohodu o určení spoluvlastníckych podielov k nehnuteľnosti zo 14. októbra 1991 za absolútne neplatnú podľa § 37 a § 39 Občianskeho zákonníka z dôvodu, že touto dohodou sa obchádzal platný zákon s úmyslom vyhnúť sa povinnosti platiť poplatky súvisiace s prevodom vlastníckeho práva. Neprihliadnutie na túto námietku súdmi s poukazom na § 40a druhá veta Občianskeho zákonníka nebola podľa jeho názoru vhodne použitá, nakoľko toto ustanovenie upravuje a dotýka sa len relatívnej neplatnosti právneho úkonu a dôvod, ktorý žalobcovia ako dôvod neplatnosti právneho úkonu uvádzali, nepatrí pod taxatívny výpočet prípadov relatívnej neplatnosti právneho úkonu, ale spôsobuje neplatnosť absolútnu. Ďalej uviedol, že dohoda o určení spoluvlastníckych podielov zo 14. októbra 1991 smerovala k vzniku nového spoluvlastníckeho práva matky žalovaného B. B., ktorá dotedy vôbec nebola podielovou spoluvlastníčkou nehnuteľnosti. Zápis podielového spoluvlastníctva menovanej o veľkosti podielu 1/6, ktorý bol vykonaný pri zápise stavby na list vlastníctva na základe pridelenia súpisného čísla a geodetického zamerania stavby, bol vykonaný v rozpore so žiadosťou o vydanie stavebného povolenia, stavebným povolením, kolaudačným rozhodnutím, rozhodnutím o pridelení súpisného a orientačného čísla domu, ako aj zmluvou o pôžičke. Matka žalovaného vôbec nebola účastníčkou stavebného konania, nijakým spôsobom sa nepodieľala na vzniku novostavby a navyše dohoda bola uzavretá až 12 rokov po ukončení stavby. Zápis v evidencii nehnuteľností na základe tejto dohody bol vykonaný v rozpore s ustanoveniami zákona č. 22/1964 Zb. o evidencii nehnuteľností a vyhlášky č. 23/1964 Zb., z ktorých vyplýva, že podkladom na zápis do evidencie nehnuteľností majú byť len údaje o stavebníkoch vyplývajúce z rozhodnutí o udelení súpisného alebo evidenčného čísla; rozhodnutie o udelení súpisného čísla bolo v danom prípade vydané žiadateľom P. T. st. s manželkou a P. T. ml. Generálny prokurátor ďalej nesúhlasil s názorom odvolacieho súdu, že dohoda zo 14. októbra 1991 s účinkami podľa § 137 Občianskeho zákonníka bola uzavretá bez právnej relevancie časového momentu jej uzatvorenia, z dôvodu ktorého je vylúčená absolútna neplatnosť právneho úkonu. Uviedol, že dohoda nemôže pôsobiť retroaktívne a zvlášť vtedy, keď skutočnosti v nej uvádzané sú nepravdivé a vyvrátené žiadosťou o prípustnosti stavby, rozhodnutím o prípustnosti stavby, kolaudačným

rozhodnutím a rozhodnutím o udelení súpisného čísla. Mal za to, že súdy na danú vec nesprávne aplikovali § 137 Občianskeho zákonníka, pretože podľa skutkového stavu nebolo možné v roku 1991, t.j. 12 rokov po dokončení stavby, platne uzatvárať dohodu podľa § 137 Občianskeho zákonníka, a ich záver, ktorým vyslovili, že dohoda o určení spoluvlastníckych podielov zrozumiteľne deklaruje určenie spoluvlastníckych podielov jej účastníkov k domovej nehnuteľnosti s účinkami podľa § 137 Občianskeho zákonníka, považoval za nesprávny. Dohoda o určení spoluvlastníckych podielov zo 14. októbra 1991 nemohla účinne založiť nový vlastnícky vzťah, pretože takýto spôsob vzniku vlastníckeho práva podľa vtedy platnej právnej úpravy neexistoval, a preto je podľa § 39 Občianskeho zákonníka neplatná.

Žalobcovia 1/ až 3/ vo vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu uviedli, že sa v plnom rozsahu stotožňujú s dôvodmi mimoriadneho dovolania. Aj podľa ich názoru súdy oboch stupňov nerozlišovali vady právneho úkonu spôsobujúce neplatnosť absolútnu a relatívnu a následne nesprávne subsumovali právny úkon absolútne neplatný pod ustanovenie § 40a Občianskeho zákonníka upravujúce neplatnosť relatívnu. Okrem dôvodov uvedených v mimoriadnom dovolaní za nesprávny považovali aj právny záver súdov, podľa ktorého žalobca 3/ nemá naliehavý právny záujem na požadovanom určení. Boli toho názoru, že výsledok sporu má priamy dopad aj na žalobcu 3/, hoci ním nedôjde k zmene veľkosti jeho spoluvlastníckeho podielu. Ďalej mali za to, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nezákonné aj z dôvodu porušenia procesných predpisov, nakoľko odvolací súd rozhodovanie veci bez nariadenia ústneho pojednávania na str. 3 rozsudku odôvodnil ustanovením § 214 ods. 3 O.s.p., ktoré však bolo s účinnosťou od 15. októbra 2008 zrušené; odvolací súd teda postupoval podľa právnej normy, ktorá v čase jeho rozhodovania neexistovala.

Žalovaný vo svojom vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu uviedol, že rozhodnutia súdov oboch stupňov sú vecne správne.

Najvyšší súd Slovenskej republiky bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243a ods. 3 O.s.p.) preskúmal napadnuté rozhodnutia súdov v rozsahu podľa § 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie nie je opodstatnené.

V zmysle § 243f ods. 1 O.s.p. mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e O.s.p., ak a/ v konaní došlo k vadám

uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Dovolací súd vzhľadom na svoju zákonnú povinnosť vyplývajúcu z § 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 druhá veta O.s.p., sa zaoberal otázkou, či konanie pred súdmi nie je postihnuté niektorou z procesných vad uvedených v § 237 O.s.p., alebo tzv. inou vadou konania, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Po preskúmaní obsahu spisu dospel k záveru, že konanie súdov nie je postihnuté žiadnou z vyššie uvedených väd.

Skutočnosť, že odvolací súd na str. 3 rozsudku uviedol, že vec prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa „§ 214 ods. 3 O.s.p.“, hoci správne mal byť uvedený „§ 214 ods. 2 O.s.p.“, nespôsobuje zmätočnosť rozsudku odvolacieho súdu, resp. konania pred odvolacím súdom, z dôvodov uvedených v § 237 O.s.p. (§ 243f ods. 1 písm. a/ O.s.p) ani inú vadu konania majúcu za následok nesprávne rozhodnutie vo veci v zmysle § 243f ods. 1 písm. b/ O.s.p.; toto pochybenie je odstrániteľné postupom podľa § 164 O.s.p.

Mimoriadne dovolanie ako dovolací dôvod uvádza, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Najvyšší súd Slovenskej republiky pre posúdenie dôvodnosti mimoriadneho dovolania z hľadiska v ňom uplatneného dovolacieho dôvodu (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.) a skutočností v ňom uvedených, ktoré majú podľa generálneho prokurátora zakladať údajné porušenie zákona rozsudkami súdov nižších stupňov, považuje za potrebné zopakovať, že v danej veci súd prvého stupňa na str. 4 ods. 2 rozsudku uzavrel, že dňa 14. októbra 1991 žalobcovia 1/ až 3/ a B. B. (matka žalovaného) uzatvorili dohodu o určení spoluvlastníckych podielov k domu s tým, že táto dohoda slúži na zápis v Stredisku geodézie do listu vlastníctva č. X., kat. úz. Petržalka v Bratislave. Súd konštatoval, že v bode III. dohody uviedli, že ako

stavebníci uzavreli dohodu v zmysle § 137 ods. 2 Občianskeho zákonníka o podielovom spoluvlastníctve k stavbe s podielom 2/6 k celku pre žalobcov 1/ a 2/ ako manželov, s podielom 1/6 k celku pre B. B. a v podiele 3/6 k celku pre P. T. ml., a to bez ohľadu na skutočnosť, že stavebné povolenie bolo vydané iba na žalobcov a iba títo sú uvádzaní v kolaudačnom rozhodnutí. Na str. 6 rozsudku súd prvého stupňa ďalej vyslovil záver, že vykonaným dokazovaním mal preukázať, že žalovaný je zapísaný ako spoluvlastník domu v podiele 1/6, ktorý nadobudol na základe dedenia po matke B. B., ktorá tento podiel nadobudla na základe dohody uzatvorenej 14. októbra 1991, ktorou jej účastníci založili spoluvlastnícke vzťahy. Uvedený záver súd prvého stupňa bližšie ozrejmuje na str. 7 rozsudku nasledovne: *„Z obsahu dohody uzavretej dňa 14.10.1991 a výpovede svedka JUDr. P., v advokátskej kancelárii ktorého bola predmetná dohoda spísaná a podpísaná, mal súd preukázaný prejav vôle jej účastníkov, ktorý jasne a zrozumiteľne osvedčuje (deklaruje) určenie spoluvlastníckych podielov jej účastníkov k domovej nehnuteľnosti s účinkami podľa § 137 ObčZ bez právnej relevancie časového momentu jej uzatvorenia na platnosť tejto dohody a ...“*.

Z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu je nepochybne zrejмый záver, že súd prvého stupňa sa tvrdeniami žalobcov v priebehu konania dôkladne zaoberal, vykonal dokazovanie v potrebnom rozsahu na riadne zistenie skutkového stavu a vec správne posúdil aj po právnej stránke, s jeho závermi sa stotožnil a zdôraznil, že žalobcovia neprodukovali žiadne dôkazy, ktoré by mohli zvrátiť výsledky vykonaného dokazovania a právneho posúdenia veci. K tvrdeniu žalobcov, že zmluvné strany uzavretím dohody zo 14. októbra 1991 sledovali úmysel obísť zákon a vyhnúť sa poplatkovým povinnostiam, odvolací súd poznamenal, že dovoľávať sa neplatnosti právneho úkonu nemôže ten, kto ju sám spôsobil (§ 40a Občianskeho zákonníka).

Generálny prokurátor v mimoriadnom dovolaní uviedol, že uvedenými rozhodnutiami prvostupňového a odvolacieho súdu bol porušený zákon, keďže dohodu o určení spoluvlastníckych podielov zo 14. októbra 1991 nie je možné zaradiť ani pod jeden zo zákonom predpokladaných spôsobov nadobudnutia vlastníckeho práva, resp. spoluvlastníckeho práva. Zdôraznil, že dohodu uzavretú v roku 1991, t. j. dvanásť rokov po dokončení stavby, nebolo možné považovať za dohodu podľa § 137 Občianskeho zákonníka, a preto názor súdu, ktorým vyslovil, že dohoda o určení spoluvlastníckych

podielov zrozumiteľne deklaruje určenie spoluvlastníckych podielov, nemožno považovať za správny. Napokon uzavrel, že takáto dohoda o určení spoluvlastníckych podielov je právnym úkonom, ktorý svojim obsahom odporoval zákonu a obchádzal ho, čoho dôsledkom je jeho absolútna neplatnosť podľa § 39 Občianskeho zákonníka.

Vychádzajúc z obsahu mimoriadneho dovolania je predovšetkým potrebné poukázať na tú skutočnosť, že samotné mimoriadne dovolanie neuvádza žiadne nové skutočnosti (dôkazy), ktoré by bolo treba v danej veci vykonať a ktorých vykonanie prípadne konajúce súdy opomenuli. Mimoriadne dovolanie poukazuje iba na nesprávne hodnotenie súdmi vykonaných dôkazov a na to, že súdy pri svojich záveroch nevzali do úvahy tvrdenia žalobcov, že dohodou zo 14. októbra 1991 zmluvné strany sledovali obísť zákon. Generálny prokurátor záver o neplatnosti právneho úkonu (dohody zo 14. októbra 1991) podľa § 39 Občianskeho zákonníka pritom vyvodzuje zo skutkových zistení (záverov) súdov, ktoré považuje za nesprávne.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v nadväznosti na vyššie uvedené pri posudzovaní dôvodnosti mimoriadneho dovolania vychádzal z ustanovení Občianskeho súdneho poriadku upravujúcich dokazovanie v odvolacom konaní.

Podľa § 213 ods. 1 O.s.p. odvolací súd je viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil súd prvého stupňa s výnimkami ustanovenými v odsekoch 2 až 7.

Podľa § 213 ods. 3 O.s.p. ak má odvolací súd za to, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie v potrebnom rozsahu opakuje sám.

Podľa § 213 ods. 4 O.s.p. odvolací súd môže doplniť dokazovanie vykonaním ďalších dôkazov navrhnutých účastníkom konania, ak ich nevykonala súd prvého stupňa, hoci mu ich účastník navrhol, alebo za podmienok ustanovených v § 205a.

Podľa § 213 ods. 5 O.s.p. odvolací súd môže doplniť dokazovanie aj vykonaním ďalších dôkazov, ktoré nenavrhol účastníci konania, za podmienok uvedených v § 120 ods. 1 tretej vete alebo pri zisťovaní väd konania podľa § 212 ods. 3.

Z týchto citovaných zákonných ustanovení vyplýva, že odvolací súd je v zásade viazaný skutkovým stavom zisteným súdom prvého stupňa a že iba výnimočne môže vykonať dokazovanie (dokazovanie opakovať), a to vtedy, ak a/ súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, b/ za podmienok uvedených v ustanoveniach § 205a O.s.p., c/ ide o dôkazy, ktoré navrhol účastník konania, a d/ účastník nenavrhol vykonanie dokazovania, ale toto je nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci.

V danej veci si odvolací súd osvojil skutkové závery súdu prvého stupňa, ktoré vyplynuli zo súdom prvého stupňa vykonaného dokazovania. Nakoľko účastníci konania (a ani generálny prokurátor v mimoriadnom dovolaní) nenavrholi vykonanie ďalších dôkazov a neboli splnené ani ďalšie predpoklady, ktoré by umožňovali odvolaciemu súdu vykonať nové dôkazy (alebo vykonané dôkazy opakovať) v zmysle vyššie citovaných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, odvolací súd bol viazaný skutkovými závermi súdu prvého stupňa a bol preto povinný z týchto skutkových záverov vychádzať. Nemal preto možnosť (ako sa mylne domnieva generálny prokurátor) skutkovo hodnotiť obsah dohody zo 14. októbra 1991 inak ako súd prvého stupňa, teda tak, že táto dohoda „jasne a zrozumiteľne osvedčuje (deklaruje) určenie spoluvlastníckych podielov jej účastníkov.“. Na uvedených skutkových záveroch nič nemení ani právne hodnotenie súdu prvého stupňa, ktorý v rozhodnutí na str. 6, posledný odsek konštatuje, že spoluvlastnícke vzťahy medzi žalobcami a právnu predchodkyňou žalovaného boli založené dohodou zo 14. októbra 1991. Uvedený právny záver je totiž v rozpore s jeho skutkovými závermi, podľa ktorých uvedenú dohodu jednoznačne označuje za deklaratórny a nie konštitutívny akt. Prípadné nesprávne právne hodnotenie nemusí mať totiž za následok nesprávnosť skutkových záverov. Uvedené je treba zdôrazniť najmä v tých súvislostiach, že zo samotného obsahu mimoriadneho dovolania vyplýva, že generálny prokurátor nesprávnosť právnych záverov súdov spája s hodnotením dôkazov súdmi, ktoré považuje za nesprávne, a sám generálny prokurátor hodnotí skutkové závery z dôkazov vykonaných súdom prvého stupňa, pričom súdom vykonané dôkazy hodnotí odlišne. Hodnotenie vykonaných dôkazov však

patrí do výlučnej právomoci súdu. Nesúhlas generálneho prokurátora s vyhodnotením dôkazov súdmi preto nemožno považovať za spôsobilý dovolací dôvod v zmysle § 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p., a preto sa dovolací súd nemohol námietkami týkajúcimi sa nesprávnosti vyhodnotenia dokazovania súdmi zaoberať (viď R 42/1993 a podobne aj rozsudky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veciach sp. zn. 5 M Cdo 10/2008 a 5 M Cdo 8/2010).

K samotnému právnemu posúdeniu danej veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.) dovolací súd poukazuje na ustanovenie § 137 ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého ak nie je právnym predpisom ustanovené alebo účastníkmi dohodnuté inak, sú podiely všetkých spoluvlastníkov rovnaké.

V súdnej veci spoluvlastnícky vzťah k domu mal vzniknúť výstavbou domu, teda originálnym spôsobom. V takom prípade platí, že spoluvlastnícky podiel bude určený predovšetkým dohodou. Len v prípade, ak k takejto dohode nedôjde, platí nevyvrátiteľná domnienka, že podiely spoluvlastníkov sú rovnaké. Zákon teda uprednostňuje (predpokladá) dohodu spoluvlastníkov o určení spoluvlastníckych podielov a len vtedy, ak sa spoluvlastníci nedohodnú, platí zákonná domnienka o rovnakej výške podielov všetkých spoluvlastníkov. Občiansky zákonník pre uzavretie dohody o vzniku spoluvlastníctva v zmysle ustanovenia § 137 neustanovuje osobitnú formu; takáto dohoda môže byť uzavretá aj ústne. Nič však nebráni tomu, aby zmluvné strany aj dodatočne deklarovali obsah nimi uzavretej dohody o vzniku spoluvlastníctva a určení spoluvlastníckych podielov.

Nakoľko zákon pre platnosť dohody o vzniku spoluvlastníctva podľa § 137 Občianskeho zákonníka neustanovuje obsahové náležitosti takejto dohody, nemožno trvať ani na tom, aby ihneď pri dohode o vzniku spoluvlastníctva došlo aj k dohode o výške spoluvlastníckych podielov, a to pred dokončením stavby (pozri R 16/1983). Z uvedeného vyplýva, že samotné deklarovanie výšky spoluvlastníckych podielov aj po viacerých rokoch nebráni súdu, aby daný prejav zmluvných strán hodnotil tak, ako to vyplýva zo záverov mimoriadnym dovolaním napadnutých rozhodnutí súdov nižších stupňov.

Na druhej strane je treba všeobecne prisvedčiť mimoriadnemu dovolaniu v časti, v ktorej poukazuje na nevhodnú aplikáciu ustanovenia § 40a Občianskeho zákonníka na prípad (stav), ak je právny úkon postihnutý absolútnou neplatnosťou. Aplikácia ustanovenia

§ 40a Občianskeho zákonníka prichádza do úvahy (tak ako správne uvádza aj mimoriadne dovolanie) len v prípadoch relatívnej neplatnosti právneho úkonu taxatívne vymenovaných v uvedenom ustanovení. Ako však vyplýva z vyššie uvedeného, v danej veci absolútna neplatnosť právneho úkonu (dohody o určení spoluvlastníckych podieloch) nebola v konaní preukázaná.

Z uvedených dôvodov sa dovolací súd nestotožnil s dôvodmi mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora, a preto mimoriadne dovolanie smerujúce proti rozsudkom prvostupňového a odvolacieho súdu, ktoré nespočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.), zamietol (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243b ods. 1 O.s.p.).

V dovolacom konaní úspešnému žalovanému vzniklo právo na náhradu trov konania o mimoriadnom dovolaní proti žalobcom, ktorí podali podnet na podanie mimoriadneho dovolania (§ 148a ods. 2 O.s.p.). Dovolací súd však nepriznal žalovanému náhradu trov dovolacieho konania, lebo v zákonom určenej lehote nevyčíslil požadovanú náhradu trov dovolacieho konania (§ 151 ods. 1 a 2 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 31. októbra 2011

JUDr. Daniela S u č a n s k á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková